

NACISTI PRETRPELI PORAZ PRI DEIPPE

Komando je izvršil uspešen napad na Francosko obrežje. Nacisti izgubili nad 280 bojnih letal v zračni bitki.

London. — Komando (posebej izvršeni vojaški oddelki) je izvršil uspešen napad na francosko obrežje pri Deippe dne 20 avgusta. Tisoč bojnih letal je spremljalo "Komando" proti obrežju, kakor tudi bojne ladje in krstilci.

V Londonu smatrajo da je to bila ena od največjih zračnih bit v tej vojni. Nemci so takoj zbrali bojna letala iz Francije, Belgije, Holandije in iz drugih krajev v protioptiki. Toda dobro organizirana zavezniška sila tako v zraku, kakor tudi na konem, je porazila sovražnika in mu zadala velike izgube. Zatrjuje se, da so nacisti izgubili v tej bitki 280 bojnih letal, dočim so zavezniški izgubili le 92.

Dokler se je vodila bitka v zraku nad pristaniščem Deippe, zavezniški oddelki večinoma Kanadčani, uspešno so napadli utrdbe na pristanišču, topovske položaje in pa skladišča municije.

Napad se je izvršil na razdalji od 60 milj obrežja. Toda najhujša bitka se je vršila pri Deippe, kjer so

zavezniški oddelki tudi zaleli večje število ujetnikov in jih pripeljali z seboj nazaj v Anglijo.

Militarni krogi smatrajo prodor zavezniške vojske na evropski kontinent z uspehom, kakoršnega se je malo kdo nadejal.

Z tem postaja obče mišljenje, da se lahko ustanovi drugo fronto le da se za to vnaprej dobro pripravi po vzoru tega vpada na obrežje pri Deippe. Tudi se veruje da bi bilo samoubitvo ustanoviti drugo fronto, brez da se predhodno z takimi poskusi obogati splošen načrt za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu.

Izgube v moštvo zavezniških oddelkov, niso tako velike kakor se je to ob pričetku računalo. Oni so zapravili dvakrat in trikrat manjši, kakor nacistični s oziranjem na položaj potom katerega so kombinirani oddelki komando napadli obrežje.

Vsekakor dejstvo kaže o resnih poskusih k ustanovitvi druge fronte.

ZELO VAŽEN ODLOK VLADE V ONTARIO

DA NE BO VPOŠTEVALA ZAKONE O ZAŠČITI DRŽAVE KER SE TI VPORABLJAJO V VSAKI PROVINCIJI DRUGAČE.

Toronto — Tukajšni dnevi časopisi so priobčili obširno poročilo provincialnega državnega odvetnika Gordon Conant-a. V tej obširni izjavi on povdarja, da provincialna vlada Ontario, ne bo mogla vpoštevati člen 39, točki 39-A in 39-B vojnega zakona o zaščiti države, ker se ta v vsaki provinciji tolmači obratno.

Mr. Connant se opira na nedavno sodniško raspravo proti narodnega poslanca v

Za osvoboditev protifašistov

Winnipeg — Trade and Labor Congress v Kanadi na svoji 58 redni Konvenciji kjer je bilo 300 delegatov unijskega pokreta, je sprejela rezolucija s katero zahteva osvoboditev interniranih protifašistov. V resoluciji se povdarja, da bo z osvoboditvijo interniranih protifašistov pojačana narodna enotnost v Kanadi.

Zatem je sprejeta rasolucija, da se razmesti direktorje razne industrije v Kanadi, kakor je to bilo že storjeno posebno v vojni industriji. Direktori v raznih podjetjih in pa odbori s strani delavcev, bo vsekakor pospešilo produkcijo in pa tudi v gotovih slučajih odstranilo prizadeto krivico s strani podjetja delavcem.

Posebno se je konvencija bavila z brezposlenim zavarovanjem, kjer redno delavci plačajo od svojega zasluga delni odstotek, in se je hotelo spremeniti neke kreposti v tem oziru. Sprejeta resolucija povdarja in izražala protest v Ottawa, da je sprememba v tem oziru, potrebno vpoštevati prizadeto stranko prej kakor se e-nostavno more izpremeniti krepost brezposlenega zakonodajstva.

Kvibeškem parlamentu Chailout (Cato), kjer ga je sodnik rešil vsake obtožbe, zato ker je dotični izrekel neke besede, katere bi mogle škoditi za nabor vojštva in pa uspešno nadaljevanje vojnih naporov. Radi istih zadev so sodišča v Ontario provinci obsodila in kaznila nekoli ljudi. In da se ne bi to ponavljalo, državni tožitelj provincije Ontario je v sporazumu ontarijske vlade rešil, da se omenjene člene in točke vojnega zakona o zaščiti države nikakor ne more vpoštevati, pa tudi izvajati aretacije proti osebnostim, katere so storile prestopke v omenjenem zakonu.

Provincija Ontario bo v bodoče povdarja državni odvetnik vse take zadeve polala ministru pravde Mr. St. Laurent-u, da jih sam rešuje naspram lastnemu mišljenju v Ottawi.

Ta člen in točki državnega zakona za zaščito države pomeni z odlokom provincialne vlade v Ontario, da se z tem vse organizacije in druge ustanove ki so bile obtožene pod omenjenim zakonom, formalno zakonite. Kaj bo na to odgovoril minister pravde iz Ottawe, bo pokazala bodočnost.

PREGLED SOVJETSKO-NEMŠKEGA FRONTA

NAD EDEN MILIJON IN 250 TISOČ IZGUBE V MOŠTVU FAŠIZMA. VSAK PEDEJ SOVJETSKEGA OZEMLJA PREKRIT JE Z MRLICI

Moskva. — Rezultat borbe za dobo treh mesecev na Sovjetsko-nemški fronti, namreč od 15 maja do 15 avgusta t. l. razodeva ogromne izgube in se polagoma — tudi proti svojemu napredovanju — približuje konec hitlerjevi vojaški sili.

Eden milijon in 250 tisoč nemških vojakov in častnikov je bilo za to dobo ubitih, ranjenih in pa vjetih. Medtem materialne izgube so sledeče: 3,390 tankov, 4000 topov in nad 4000 bojnih letal. V svoji poletni ofenzivi, če tudi v začasnem napredovanju — nemški fašizem je plačal vsak korak sovjetskega ozemlja zelo drago v vojaštvo, prav posebno na južni obali Črnega morja proti Kavkazu.

Poleg svojih rezervnih sil je Hitler zbral v vseh zaslužnih državah 90 divizij in brigad vojaštva. Vse to vojaštvo vrženo je v boj poletne ofenzive z namenom da se polasti oljnatih vrelcev na Kavkazu in da zaseže ozemlje ob reki Volgi. Toda ta namen nemškega fašizma po svojih načrtih ni dosegel svojega uspeha, ter tudi poletna ofenziva, kakor je to bila prvotna namera.

Izmed teh divizij nahajale so se tudi laške elita ali pa Celer (napadne) divizije črnosrajčnikov. Zatrjuje se, da je več kot polovica teh črnosrajčnikov v samem nekaj spopadov z Rdečo Armado, našli svoj grob na sovjetskem ozemlju. Na

mreč vsak korak sovjetskega ozemlja na bojni črti je prekrit z fašističnimi mrlji. Vse to kaže, da bo njihova nadomestitev omejena po tej ofenzivi toliko več, kakor je to bilo po ofenzivi lanskega leta.

Na bojni črti pri Voronežu ima Rdeča Armada inicijativno v svojih rokah in je zadala težke udarce nemškemu fašizmu. Če tudi je začasno resen položaj na južni bojni črti v pravcu Kavkaza ob Krasnodaru, ter južnozhodno ob Yatigorsk in pa proti Stalingradu, je aktivnost Rdeče Armade na bojni črti Brijansk in Kalinin krajih. Na teh krajih je vničeno na tisoče nemških vojakov v nekaj zadnjih tednih.

Namreč na južni bojni črti Rdeča Armada je točasnno v obranbenem položaju, dokler je na severopadni strani v ofenzivi.

Prav težke borbe se nadaljujejo v okraju Krasnodar. Na tem kraju bojne črte hoče nemški fašizem pod vsako ceno doseči položaj ob črnem morju. Ampak vsi dosedajni poskusi za prodor so bili brez uspeha. Sovjetsko topništvo in pa Kozaki v teh krajih so pokazali svojo izbornost in pa prevladnost za ohranitev svojih glavnih sil, kjer so zadržali sovražnika v prvotnih položajih in mu zadali težke udarce.

Kakor je razvidno da se je poletna ofenziva nemške

ga fašizma v letu 1942 naspram oni v letu 1941, v marsičemu izpremenila. Prvič bliskovit pohod panzer divizij, zatem zbranih elit (črnosrajčnikov) iz Italije, Rumunske, Madžarske, Slovaške iz Francije in drugih zaslužnih držav v Evropi — je zmanjšan več kakor za 75 odstotkov. Poleg tega pa izgube v moštvo in pa vojnem materialu, so po dveh in pa tudi v nekih ozirih po trojene.

To pomeni da poleg tega, ko nemški fašizem začasno napreduje, je njegovo napredovanje plačano zelo drago z materialom in pa moštvo, katerega ne bo moglo vedno nadomeščati.

Značilno je dejstvo kakor to opisuje Ilija Erenburg o vlogi Rdeče Armade proti fašističnim silam točasnno na bojni črti. Namreč: "Vsak rdečearmejec pozna samo eno povelje — da brani vsako hišo, vsako križpotje in pa vsako ravan sovjetskega ozemlja. On pri tem ve da brani veliko Rusijo od ene strani in pa druge, da je potrebno vničiti sovražnika stopnjema ob vsakem koraku njegovega napredka. Za vsak korak sovjetskega ozemlja, mora biti prekrit z kupi fašističnih mrljev. To po vsekakor označuje da se končno ne bodo mogli nadomestiti milijoni vojštva in pa drugega materiala iz ene za drugo ofenzivo. In to bo končni udarec fašizmu."

"Izvestija" o pregovorih v Moskvi

POJAČANJE MOČI ZEDINJENIH NARODOV IN ZAGOTOVILO ZMAGE

Moskovska — Izvestija v svojem uvodniku od 18 avgusta t. l. posveča posebno pažnjo s ozirom na poset Mr. Churchilla, premiera Vel. Britanije v Moskvi.

"Izmed ostalega omenja naslednje o pregovorih izmed visokih političnih in pa militarnih osebah obeh držav.

Poset Churchilla v Moskvo na pregovore je zelo pomemben glede odnošajev in sporazuma izmed Sovjetske Zveze in Velike Britanije, kakor tudi izmed Sovjetske Zveze in Amerike.

Molotov obisk v London in zatem v Washington v minulem maju, je dosegel gotov sporazum iz katerega je sledil podpis Angleško-Sovjetskega in pa Sovjetsko-Ameriškega sporazuma. On je že tedaj podkre-

pil dobre odnošaje izmed zavezniških držav.

Toda pregovori ki so se točasnno vršili v Moskvi z strani predstavnikov zavezniških vlad, so bili ne le glede dobrega sporazuma izmed zavezniških držav, ampak toliko bolj pomnožena podkrepitev k razvoju dob-

POZDRAV BRAZILIJ

Ottawa — Kanadski premier King, poslal je brzogovorni pozdrav predsedniku brazilske vlade Getuliu Vargas. V pozdravu želi dobrodoščilo Brazilije v vrste Zedinjenih Narodov.

V daljšem povdarja premier King, da z vstopom južno-ameriške republike v vojno na strani Zedinjenih Narodov, bo vili novo moč in energijo za čim prejšnjo zmago nad sovražnikom.

rih odnošajev in pa sporazuma v bodoče.

V daljšem se povdarja. Narodi Sovjetske Zveze ne dvomijo o Churchillovi poseti v Moskvi. Tembolj zavedajo se dejstva, katero je izražano v pregovorih na podlagi pomnožene moči in prijateljstva izmed obeh držav, postavljenih na enotni podlagi in enotnih nalogah v borbi proti enotnega sovražnika — hitlerizmu.

Soudeležujoče visoke politične in militarne osebnosti obeh držav v pregovorih izmed Stalina in Churchilla, zatrjujejo gornjo resničnost, da so sprejeti v soglasju značajni sklepi v političnih in pa militarnih zadevah zavezniških stvari. Obenem zatrjujejo, da je bila na posvetovanju prvotna in pa glavna naloga borba proti hitlerizmu.

BRAZILIJA NAPOVEDA LA VOJNO OSIŠČU

Takoj je sledil lov protiv petokoloncem. Utrjuje se na obrežjih in bo pozvala rezerviste pod orožje.

Rio de Janeiro — Brazilija je napovedala vojno Nemčiji in Italiji, ni pa Japonski in se z tem pridružila združenim narodom v borbi proti osiščnim silam. Napoved vojne je sledila osiščni agresiji in potapljanju brazilskih parnikov.

Brazilsko ljudstvo je pozdravilo napoved vojne Nemčiji in Italiji. Skoraj po vsej republiki so bile manifestacije kjer je ljudstvo izražalo svojo voljo in vdanost naspram napovedi vojne, ter tudi Zedinjenim Narodom v borbi proti hitlerizmu.

Vlada je v noti, katero je poslala v Berlin in Rim naglasila, da se je skušala izogniti vojni in da je demonstiral svojo potrpežljivost naspram zahtevnosti fašizma, že dalj časa. Toda, ko je ta tudi vključil temu vedno napadal imovino brazilске republike, se mora odgovoriti z orožjem na čast in pa obrambo Brazilije.

Poročila so dospela ki zatrjujejo da bo kmalo urugvajska vlada sledila Brazilijo in napovedala vojno Nemčiji

in Italiji. Z vstopom Brazilije v vojno je to 29 država na strani Zedinjenih Narodov. To pomeni da se je moč Zedinjenih Narodov z tem pomnožila in da bo toliko bolj zmanjšan vsak upliv osiščne propagande v južno ameriških republikah. Posebno je to slučaj v Argentini, kjer fašistični agenti nemoteno nadaljujejo svojo fašistično propagando, dokler se pa organizacijam in raznim drugim ustanovam ki simpatizirajo z borbo proti fašizmu, omejuje delovanje in končno pod obtožbo "komunizma" prepoveduje zborovanja.

Takoj po napovedi vojne Brazilija je pristopila k odločnemu koraku vojne ne samo od zunaj, ampak tudi od znotraj. Namreč, sledil je lov proti petokoloncem in v mestu Rio de Janeiro in Petropolisu, je bilo aretirano 60 osiščnih državljanih in 30 nadaljnjih petokoloncem.

Ravno tako je izjavila vlada da bo poklicala rezerviste pod orožje.

KITAJSKA ARMADA NAPREDUJE PROTI JAPONCEM

V ZADNJIH DNEVIH ZAVZELA JE ENAJST VAŽNIH POZICIJ OD JAPONCEV. JAPONCI SE VEDNO ODSTOPAJO.

Chungking — Sedajna ofenziva kitajske armade je v polnem razmahu. V zadnjem tednu izmed 17 in 25 avgusta, so morali Japonci odstopiti iz enajst važnih položajev ali pa enajst mest, pred nastopajočo kitajsko armado. Kiangshan, Haungkinto in pa Ceking-Kigsi železnici, zaposeli so Kitajci v zadnjih dnevih. S tem so Kitajci proširili svoje napredovanje posebno ob Ceking-Kigsi železnici za sto milj.

Kitajsko vrhovno poveljstvo javlja, da so kitajske čete v napredovanju in prešle mejo Chekiang provincije na treh krajih. Večji oddelki kitajske armade so prišli do mesta Kiangshan v Chekiang provinciji, katerega so Japonci pri odstopanju zažgali. Drugi oddelki kitajske armade se nahajajo le 20 milj od Chuchien, zelo važne letalske baze, katero so Japonci zavzeli v spomladi.

Istočano drugi oddelki kitajske vojske napredujejo v zapadno od mesta Yingtun in da je to mesto padlo v njihove roke za zadnji borbi. Ravno tako mesto Huangkinton, kateri se nahaja šest milj od Yunkiang odpira pot za daljno napredovanje kitajske armade zapadno od Poyang jezera in ogroža mestu Nanchang, kjer je tudi važna letalska baza.

Kakor vse kaže in naspram poročilom vrhovnega poveljstva kitajske armade, so Japonci na več krajih v divjem begu. Zlasti odstopajo v dva pravca proti meji Madžurije. Ena kolona beži v pravcu Tengciopu na Cheking Kiangsi železnici in druga proti Yukiang, kateri se nahaja bo reki Kwansin.

V vsih zadnjih bojih sodeluje ameriška zračna sila, katere je v zadnjem času odposlana Kitajcem v pre-

cejšni množini in katera igra zelo važno vlogo v uspehu ofenziv. Prisotnost ameriških letal iziva pri Kitajcih odločnost in pogum, da pod vsako ceno pojačajo izgon sovražnika iz svojega ozemlja.

PRISPELE VESTI

London, (JIC). — V Senu so vsi dijaki 8 razreda gimnazije pobegli v gozdove in se pridružili bojevnikom proti laškim osvobodilcem.

V Šibeniku so Lahi odvedli in vzeli za talce v eni sami noči tisoč mož.

Oddelki prve skupine slovenskih partizanov, kakor je bilo že poročano, so zasedli Tržič in so nato napredovali v smeri na Jesenice in so zasedli to industrijsko mesto, ki leži na avstrijski meji.

Borba po vsej slovenski zemlji se širi. Od Belokranjskih mest in vasi, kar je v zadnjih tednih pod zračnimi napadi laških bombnikov in da je teh dosti popolnoma uničeno, vse do Jesenic, proti Trstu in tržaški okolici, ljubljanski okolici, po Koroki, Štajerski in po drugih krajih.

Fašistično zločinstvo se ne odraža le na krajih kjer so srđiti boji, ampak tudi na miroljubne vaščane. Na dnevnem redu su ubojstva, izgoni in pa maščevanja na različne načine.

Toda vse to ne bo zmanjšalo odpora rodoljubnih oddelkov slovenskih bojevnikov. Tembolj — vsa ta tako grozodejna zločinstva bodo združevala vedno večje in večje skupine osvobodilne armade tako v Sloveniji, kakor tudi drugih krajih Jugoslavije do končne zmage nad krivičniki in zločinci na našem ozemlju.

Konferencija zaveznikov v Moskvi. Izmed Stalina in Churchilla sedi zastopnik Roosevelta, Mr. Harriman. Ob povrnitvi v London, Churchill je izjavil da je prišlo do popolnega sporazuma za ustanovitev druge fronte.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOSTI
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Slava padlim žrtvam
vanske zemlje! Prišel
dan plačila!

BORBA PROTI FAŠIZMU NEPOZNA SEBIČNOSTI

Sudbury — Kadar govorimo v besedi za vničenje fašizma, je to le pravec našega delovanja, da izkoristimo vse zmožnosti; vse svojo aktivnost prilagodimo dejanski nalogi vsakega posameznika.

Pogostoma se slišijo gornje besede. Če je to v časopisu ali pa navadnem pogovoru, vedno se povdarja ta želja. Kajti jasno je, da s vničenjem fašizma, bodo narodi dosegli svojo narodno in demokratično pravico. Toda, beseda sama po sebi če je še tako pomenljiva in pomembna, brez udeleževanja življenja svoje vrednosti, je brezpomembna. Zato ob izrekanju in željah dragi čitatelj, za vničenje fašizma, je potrebno razumeti, da sama beseda in edino le želja, ne bodo vničili fašizma. Tembolj naše vsakodnevno aktivno delovanje v tem pravcu. S kratka povedano — delo in edino le delo vsakega ljubitelja svobode in osvoboditve našega naroda, je zagotovilo za vničenje najbolj črne in najbolj nečloveške kuge — fašizma.

Novice potem radia, časopisa in v razgovoru, vrste se iz dneva v dan večje številu novih žrtv. Padajo žrtve; ničijo se materialne žrtve mest in vasi. Niti ena ura v dnevu ne prinaša drugega, kakor pomnožitev žrtv v borbi na bojnih poljih, po visokih hribih in po dolinah. Vseposvoda teče kri; junaška kri bojnega ljudstva za požirek življenja. Vseposvoda razlega se klic milijonskih množic iz pristanstva; na upor in v borbo za rešitev iz krempljev fašističnega razbojništva.

Med temi žrtvami fašističnega razbojništva, so tudi naši rojaki. Matere, očete, žene, otroci in starši. Klic, katerega se prenaša potom časopisov in radio, shodih in potom drugih sredstev, je to obenem klic našega trpečega naroda v starem kraju. Njim ni mogoče priti sem k nam, ter nam osbno pojasniti, kako strašno so rane prizadete Slovenske-

mu narodu. Kako je težko zapustiti svojo domovino, ter pod nesramnim morš — se podati na trpečo in življenjsko rano v drugi in nepoznan kraj. Toda vse to se godi v naši in domovini drugih zaslužnih narodov v Evropi.

Fašizem ni dal udobnosti ne narodu, niti posamezniku s ozirom na njegovo pripadnost. On je dal prvotnost svojim razsajajočim bandam. Njihova čast in priznanje, se deli v izkazanem zločinu. Kajti fašizem sam po sebi ne pomeni drugega, kakor — zločin.

Vsled tega je dolžnost vseh ljubiteljev pravice in poštenosti, da ne odlašajo od danes do jutri, tudi se ne zanašajo, da bodo drugi storili vse potrebno za nas. Taka zamisel je nepačna in je škodljiva. Že iz človeških čustev, nam ne nme biti vseeno, namreč kaj me briga glavno je da imam za jesti in tudi nekaj zaslužka. Vsak naj pomisli: "da če bi zavladal fašizem po svetu, tedaj rojak in rojakinja, zavladal je tudi teboj, ter nad usodno tvojega denarnega premoženja, kakor tudi nad bodočim življenjem."

Mi vsi nemoremo obleči vojaške obleke in se udeleževati na fronti v borbi proti fašizmu. To ne! Toda, ker so poleg puške in vojaške osposobnosti še stotere naloge v obsegu borbe, je brez dvoma, da vsak na eden ali pa drugi način lahko pomaga. **Borba proti fašizmu, nepozna sebičnosti!** Ona je skupna naloga zedinjenih narodov, ravno tako naroda posebej. Vse to pa pomeni, da vsak izmed nas, je dolžan podpirati v našem narodnem oziru, ker ta pomoč je delno v prid osvobodilni borbi vseh zedinjenih narodov. Mr. Churchill je dejal enkrat zelo znamenite besede redkoč: "Vsaki tisti ki se bori proti Hitlerja, je naš prijatelj — vsaki tisti ki se bori na en ali pa drugi način v zvezi z Hitlerjem — je naš sovražnik."

Padajmo si roke v znak bratstva in sloge, ker edino

Druga redna konvencija V. P. Z. "Bled" v Kirkland Lake

Od zadnje konvencije, je čas zelo hitro potekel, vse eno se je veliko spremenilo v tem času. Ustanovljeno je več odsekov, vrste novih članov so se pomnožile pri vseh krajevnih društvih. Po glavnem odboru razpisana kampanja za nove člane se je izkazala koristna in potrebna. Priznajmo da nismo napredovali, kakor smo mislili, morda nismo imeli priljubljenosti.

Nevedoma ali pa nehoti smo pozabili na kampanjske člane v listih kateri so nam brezplačno na razpolago. Vsi mi pozablamo da je list — časopis, tiskana beseda, najmočnejše orodje današnjih časov, tudi za društvene zadeve.

Druga redna konvencija V. P. Z. "Bled" bo 30. avgusta v Kirkland Lake. Za vsako kampanjo, posebno pa za konvencijo, za to najbolj važno zborovanje, je običaj, da glavni odbor poda svoja poročila, vsaj nekaj tednov poprej, ra iz poročil delegatov in članstva razvidi njeno preteklost in smernice bodočega napredka naše V. P. Z. "Bled."

Konvencija bo imela težko nalogo reševati gotove stvari tikajoče se naše V. P. Z. "Bled." Vojna je v ospredju, vojna je v ozadju, splošna mobilizacija vseposvoda, ne glavni odbor, ne drugi uradniki niso dozda sprožili vprašanje članov — vojakov. Bili so zvesti člani, zdaj so hrabri vojniki, oni nesmejo biti pozabljeni. Končna zmaga zaveznikov mora priti prej ali slej, naši člani — vojniki bojo spet popltni naše vrste pri naši dični V. P. Z. "Bled."

Od zadnje konvencije je bila tiha želja nekaterih, za 1000 novih članov pri naši Podporni Zvezi. Vse to bi bilo mogoče v tem pogledu

je to najboljše zagotovilo, da dosežemo čimprejšnjo zmago in osvoboditve.

Johny Kosmrl

z velikim poštovanjem vseh naselbinah. Daje bila V. P. Z. "Bled" deležna sedajnega napredka, gre pa največ priznanje uradnikom krajevnih društev pri ustanovitvah novih odsekov in pri dobivanju novih članov. Na prvih mestih so Timmins, Sudbury, Port Arthur, Noranda, Vancouver, Toronto in Windsor. V teh resnih časih in razmerah, vsak pošteno misleči človek vidi potrebo, da postanemo čim bolj organizirani, za tesnejšo medsebojno sodelovanje.

Geslo današnjih dni je edinstvo, danes smo mi tukaj za dobrobit naše Zveze, ne pa za osebne časti.

ČRNE SILE V ARGENTINI

Kakor smo zadnjič poročali o razmerah v Argentini posebno njeni tkz. "nevtalnosti," kaže dejstvo očitnih dogodkov v zadnjem času. Namreč v Buenos Aires dne 15. avg. imel se je vršiti Vse-slovanski Kongres — namenoma v prid narodom zaslužnih po hitlerizmu v Evropi. To je bil namen kongresa in z tem namenom so tudi organizacije, društva in razne ugledne osebnosti, se odzvale pozivu za kongres.

Toda v zadnjem trenutku pred otvoritve kongresa, segla je vmes Argentinska oblast v posvetovanju raznih narodnosti in pa narodu Argentine, katera so v prid borbi proti fašizmu. Na drugo stran fašistične organizacije in pa časopise neovirano nadaljuje svoj zahrbtni posel, kateri je proti interesom tako domačega, kakor tudi Zedinjenih Narodov v svetu.

Dokler argentinske oblasti prepovedujejo zborovanja in posvetovanja raznih narodnosti in pa narodu Argentine, katera so v prid borbi proti fašizmu. Na drugo stran fašistične organizacije in pa časopise neovirano nadaljuje svoj zahrbtni posel, kateri je proti interesom tako domačega, kakor tudi Zedinjenih Narodov v svetu.

To je očitna enostranska "nevtalnost"!

Mnogo naših rojakov se dandanes ne zvede resnega položaja v katerem se nahajamo, toda jaz mislim, dabo vladala sloga, bratstvo in edinstvo v naši Zvezi kakršna je, če ne bodo poedinici iskali premoči nad svojim bližnjim, kar tvori diktatorstvo.

Prav je tako, da glavni odbor in delegatje na konvenciji povedo svoja mišljenja, svoja poročila, ter stem pokažejo da se zanimajo za napredek naše dične V. P. Z. "Bled."

Iskreno pozdravljam vse glavne udarnike in delegate, kakor tudi celokupno članstvo naše dične V. P. Z. "Bled."

Zmiraj in povsod sem povdarjal da je Kirkland Lake središče slovenskih kulturnih ustanov v Kanadi. Društveno življenje se zbira okoli Vzajemne Podporne Zveze "Bled" s glavno upravo in mladinskem oddelkom, pri Slovenski Narodni Podporni Jednoti odsek št. 619, pri Slovenskem Pevskem Dramskem društvu "Triglav" in pri Zvezi Kanadskih Slovencev.

Na vseslovanski konferenci v Kirkland Lake dne 2. julija so bili tudi Slovenci zastopani, v vseslovanski odbor za Kirkland Lake, sta bila predlagana in sprejeta tudi dva slovenca, Frank Marušič in George Medoš. O tem je bilo poročano vsem našim društvom, da se tudi naši Slovenci vabijo k splošnem sodelovanju, da se kol Slovenci pokažejo pred Kanadsko javnostjo, katere del smo tudi mi Slovenci v Kanadi.

Zato Slovencev nesme manjkati nikdar, kadar se gre za slovansko skupnost, čeprav smo najmanjša veja na delu velikega Slovenskega drevesa.

To mora nas opominjati k edinstvi, slogi in skupnosti.

Louis Zdravje. bivši član gl. nadz. odbora pri V. P. Z. "Bled."

VZBUJAJMO SI VOLJO IN POGUM

Sudbury — Kakor sem zadnjič onemil v mojem dopisu o naši priselitvi v to deželo, je v tej razvojni dobi se vrstilo med nami marsikaj. Ni moj namen za raspravo to pot o tu in tam v zastojo posebno kar se tiče za progresu in napredek. Kajti to bi me mogoče spravilo v razne prigovore, kateri se kaj radi sprožijo ob obtožujoči resnici. Tembolj je moj namen le površno podati kot neki pregled za to dobo.

Nmreč priselili smo se kot tujci. Tako se smo smatrali za daljšo dobo, vse dokler ni eden ali pa drugi postal državljanom nove domovine. Vsled tega smo se bili tudi priučili da smo mnogi, katere zadeve nekako prezrli češ: "Saj se bo itak brez mene rešilo" ali pa kratkotalo, naj drugi vlečejo skozi dokler pride bolje. Z eno besedo kar se te ga tiče, so razni izgovori, kateri niso dobri bili ne za preteklost, še manj pa za sedanjost. Tudi še dandanes se dobi tak odgovor. Osebnost kar jaz mislim v tem oziru, je težko presoditi takega človeka. Ako ga sodiš kot človeka, mora biti tvoja sočutnost človeška. Ako ga sodiš z ozirom na današnjo dobo in nujnost, da se vse živo vpreže v borbi proti fašizmu, tedaj je obsodba za vsem druga, pa tudi občutki človeka. Toda, ker je potrebno spoštovati najboljše lastnosti v človeški družbi, moramo potrpežljivo prenašati breme dela in napora, tudi za tiste, ki se nečejo predramati, bodisi iz osebnega in sebičnega namena, ali pa vsled nezavednosti.

Tako se dobi progovor na te način, da vseposvoda kjer so Slovenci kaj počeli, ni ratalo — se ni obneslo itd. Mislim, da je to skromno poznavanje življenjskih nalog v človeški družbi, posebno ako pomislimo na večino delovnega ljudstva, na njegove priljubljenosti in razmere, ter tudi namenu, ki se je vršil z strani raznih nepridipravov edino zato, da se v resnici ne doseže

uspeh, kateri bi olepšal — oljšal in razbistril pravilno pojmovanje o teg nalogah.

Mi nesmemo nikdar podcenjevati svojo zmožnost in pa svojo vrednost. Kajti z podcenjevanjem naše sposobnosti in zmožnosti, postavljamo samega sebe v nemarnost in brez vrednost. Mesto tega je boljše si vzbu-jati zaupanje in premagovati vse napore, ki prav gotovo nastopijo ob pričetku, če je to pri organizaciji ali pa društvu. In z ravnojem samo potrpežljivosti, bo mo dosegli vse kar si smo začrtali in imamo voljo za nadaljevanje.

Torej jaz upam dragi rojaki, da smo razumeli vsaj delno današnjo dobo, katere nemoremo prenašati, katere nemoremo prenašati izgovora ali pa nemarnosti. Vsaka živa duša iz človekoljubne in tudi narodne zavesti, se mora prebujati. To zahteva obstoj in pa razvoj našega življenja. Za nas nesme biti vseeno — le da je oseba. Mi moramo vedeti razločevati tiste stvari, ki nam škodujejo in tiste, ki nas spremljajo k skupnim naporom narodov k boljšemu in srenejšemu delu in življenju.

Frank Zaic

RAZNE VESTI

Toronto — Uredništvo Novosti je dobilo brzojav iz Anglije, kjer so srečno prispele skupno z kanadskimi vojaki, tudi med njimi iz Kanade — kanadski Hrvati in Srbi.

Brzojav se glasi: "Prispe-li smo srečno preko morja. Pišite nam."

London — (INS) Po Reuterjevih vesteh iz Moskve, so Italijani pri požigu Sadržice v Sloveniji pobili 1.500 ljudi. Vse prebivalstvo tega mesta je bilo ali pomorjeno, ali pa je poginilo v plamenu.

Lakše vojne oblasti so dale požgati vse slovenske vasi, na stari meji v odseku med Ljubljano in Grosupljem.

svojstvo v najtežjih momentih. Naj nam zategadelj posluži kot primer o moralu Sovjetskega naroda. Zdravnik Anton Bondarčuk — v eni od leningradskih bolnišnic, bil je ravno na pol ene operacije, ko je bomba udarila iz zraka na poslopje. Odbitek od ruševin, ga je udaril v oko. Pri tem je enostavno rekel bolničarki, da naj drugi obevezo na njegovem očesu, ter je nadaljeval operacijo. Šele potem ko je operacija bila dovršena, je dovolil da se zaveže rana.

Umetniki so sasatavili skupino, katera je izdajala lepake. Ti so raznašani po mestu, na bojno črto med vojaštvo in mornarico. Dosti od njih, so pa bili na fronti v borbi z orožjem. Nikolaj Ribakov, Stalinov student, odšel je na fronto na čelo svojega plotona, kateri je bil sestavljen od studentov umetniške akademije. Oni so pristopili v popularno gardo in so izvršili sijajno delo na fronti. Profesor Sule — eden od izverednih starodavnih umetnikov, stopil je k partizanom in zadal težke udarce Nemcem. Kinogledališča so bila v svojem obrato vse dokler je bilo električne svetlobe. Ako je bil električen tok potreben za druge nujne zadeve, tedaj so bila zaprta, dokler pa so njihovi nameščenci za to dobo odšli na fronto in so tam prikazovali razna filmske slike iz železniških vagonov, ali pa tovornih avtomobilov.

Piše: Nikolaj Tihonov.

Junaški Leningrad

(Svršetek)

Prebivalci mesta do darovali: zlatino, srebro, denar in druge dragocenosti, katere so bile kot nasledstvo rodbin — vse za fond obrambe. Niti eden okras ali pa dragulj ni bil pre dragocen, pa tudi ga ni bilo težko dati za obrambo domovine. Žene so dajale svoje uhanne in ure. Drugi so dajali zopet druge svoje okrase ali pa potrebščine. Medtem borba je že dosegla do Luge, ampak je še dokončevalo stavbinsko poslopja novih hiš. To je bilo tipično stanje Leningrada v onem času. Življenje se je nadaljevalo dalje. Nove hiše so bile potrebne in so se morale dogotoviti.

Prišla je jesen. Studenti so se povrnilili iz svojih študij. Pozneje, ko je v Leningradu nastala ostra zima, oni so nastavili svoje študije v mrzlih kletih. Polagali so izpite pri lojenih svečah, ter drugi zopet so se učili oblečeni v suknjah. Pričetek je bil deliti nasrad za dobro učenje. In nič ni moglo preprečiti društveno življenje v Leningradu.

Skupine civilstov z puškami čez ramo, maširale so po ulicah. One so se vežbale. Oduševljenost junškega odpora mesta, proširila se je na vsakega meščana — starca ali pa mladeni-

ča. Ena stara ženica, je vsako jutro odprla okno v kuhinji in črez okno izpraznila lonec vode na ulico. Njen sosedje so ob pričetku mislili da je umobolna, ker je izgubila svojega sina na fronti. Prijateljci so ji lepo svetovali, da naj ne razliva vodo na ulico. Toda v resnici ona se je veščala. Ona je čula nekje, kaako se more zažgati tank, ako se ga polije petrolejem. In tako se je pripravljala vsako jutro, kako naj dočaka sovražnika. Bila je zelo ponosna z svojom vežbom in je videla, kako voda vržena skozi okno iz četrtega nadtroplja, se je razpršila v promeru od 20 metrov. To ji je dajalo zaupanje, da ako se pojavijo tanki na ulici, tedaj bo ona vrzla ne vodo, ampak petrolej na sovražne tanke. Takšne so bile leningradske starice.

Zatem je devet letni deček gasil zapaljive bombe eno za drugim, na leningradskih ulicah. Tudi on je bil tipičen odraz leningradškega meščana.

Potem so prišli dnevi, kadar se ni moglo dobiti hrane v Leningradu od zunaj. Tedaj je bilo njihovo geslo: "Kruh je orožje in se ga mora ravno tako varčevati. To so bili težki in naporni dnevi. Bombardiranje iz zraka

bilo je strašno. Topovi so metali po celi dan granate v mesto, a povrh vsega pritiskala je ostra zima.

Ene znamenite večeri — zavrpal bila je to zgodovinska večer — čul se je pre-pričevalen glas Stalina, črez grmljenje bomb in protiletalskega topništva. Ta glas se je čul na ulicah, skrivališčih, tovarnah, na parkirnih in vseposvoda. Vsak leningradčan, pošlušal je njegov govor z največjo pozornostjo. Njegov govor je bil, kakor nočni žaromet. On je storil tak utis pozornosti, da se je pozabilo na bombe in da se vžgalo srce v narodu. Drugi dan bila je proslava revolucije. Narod je napolnil ulice, če tudi ni bilo govora o demonstraciji. Sovražne granate so padale črez ulice, ampak narod vnet v svojih mislih in dejanjih je obrambo svoje domovine, ni polagal njim pažnjo. Na mesto tega, bil je pogovor in razprava o govoru Stalina. Bilo je jasno vsem, da bodo izdržali in da bo zmaga na njihovi strani.

Leningrad — zibelka oktobrske revolucije, bil je oddan svojim tradicijama. Meščani delali so z vso treznostjo in oduševljenjem in točnostjo tako, da je človek zadobil natančen utis, da so jim zračni in topovski napadi dali nove sposobnosti in svežo energijo. Vsak — vse od profesorja Bonikova, kateri je bil proslavljen za svoje zasluge v raziskovanju jeklene rude najboljše

kakvoče, do štirinajst letnega Viktora Kuropat, kateri je prenašal pošto od glavnega okrajnega Urada, pod najtežjim topovskim ognjem. Vsi so imeli eno in eno misel — obramba mesta. O kakšnem odih ali pa času, niti misliti se ni moglo. V tovarni "Karl Marks," delavec Petrov, ko je skončal svojo 11 urno dnevno v tovarni, je odšel na stražo proti zračnega napada. Zatem slišal je o velikih naročilih v njegovi tovarni, povrnil se je nazaj v tovarno in delal 38 ur brez odmor. Nikitina (deklet) tehničarka, zamenjala je ravnatelj v mlinu, ko je ta stopil v Rdečo Armado. Za dobo od 8 dni, ona je obvladala znanost glede novega dela. Odkod ji je ta sposobnost? Odgovor na tako vprašanje, dala je na enem zborovanju Stahanovka Polijakara, ki je dejala: "Nacistični zločinci rušijo naše hiše, ali mi jih bomo zgradili druge. Oni hočejo vničiti in zažgati naše mesto, ali mi bomo ta plamen pogasili. Oni so ranili naš narod, ali mi bomo te rane zacelili. Oni ubijajo naše može, ali žene in njihovi sinji, jih bodo zamenjali." To je naša skupna volja, katera je omogočila veličanstven napredek naše domovine. To je tudi obenem moč, katera je toliko več pomnožena mržnjom proti Hitlerizmu.

Praskovja Krugliakova, stara tekstilna delavka v tovarni, kjer je delala v letu

1917, je rekla: "Smrt ni strašna, ampak je življenje pod fašizmom."

Delavci so prihajali na delo v tovarno k svojim strojem, pod ognjem granat, ki so padale naokrog. Oni so delali pod bombardiranjem iz zraka. Oni so hodili lačni in prezeblji. Pokopavali svoje ljubljene, kateri so padli v borbi za obrambo mesta. Toda poleg vsega tega naročilo v tovarni, bila so vedno ob svojem času zgotovljena in tudi odpisana. V teh dnevih so tako naročila, morala biti na zelo hiter način dogotovljena. In edino na ta način, so tovarne delale da za dnevom, odpošiljajoče na faronto tanke, topove, mortare in razne druge potrebščine. Tovarne so bile stvarno del borbe leningradskih delavcev, ter za narod v splošnem, kateri je s železnom voljom in vztrajnostjo, delal v hladnih tovarnah in pod stalnim bombardiranjem, poleg tega pa s kratko mero hrane.

Leningradski intelektualci, srečali so se z številnimi potežkočami. Niso pa zaostajali v niti enem pripremu od delavcev. Igralci, pisatelji, umetniki in arhitekti, kateri se niso pridružili vojaštvu, so svoj delež pridobili v obrani mesta. Pisatelji, ki so pristopili v skupine za obrano iz zračnega napada, zlasti požara, so izvrševali svojo določnost. Zoščenko, Švarc, Tomaševski in Druzdjev — da jih

NA STRAŽI

Ob Jezeru — že nekajkrat sem obiskal Ured: Edinosti. Vsakopet sem imel v zamislih, da napišem tudi jast par vrstic, ker mogoče moji znanci in prijatelji se povprašujejo, kje neki je — Janez. Torej — izkoriščam to najboljšo priložnost, da se poleg mojim prijateljem in znanecem, oglasim in predvsem čestitam vsim rojakom in rojakinjam širom Kanade, na njihovi vzorni poštvalnosti z ustanovitvijo svojega lista Edinosti. Naj vam obenem povem, da vaš napredek v borbi proti fašizmu, daje tudi meni več in več poguma, da bodo Kanadski Slovenci, sedaj ko imajo svoj list, toliko bolj pospešili samo svoj delokrog v vsih ozirih, zlasti pa vojne napore naše nove domovine Kanade.

Da vam pišem nekaj o samem sebi — bi ne bilo nič osebnega. Kajti skoraj živni je poznano vojaško življenje. Mnogi, ki so bili pri vojakih v starem kraju, kakor sem tudi bil jast, vedo približno vse to. Toda — za današnjega vojaka je vse nekaj drugega, kakor je to bilo v zadnji svetovni vojni. Namreč — so mnogo katere stvari, ki jih v zadnji vojni ni bilo, ali pa vsaj v takšnem obsegu, kot jih je danes. Posebno kar se tiče tako poduka, kakor tudi orožja, njegove dejstvuje strani in pa rokovanje z njim.

Torej v zadnjih šestih meseci od kakor sem pri vojakih, jast se počutim izvrstno. Resnica je, da ob pričetku je človek nekam ne gibčen in pa v marsikaterem oziru tudi len. Namreč za malo ti se zdj — na sem in kje kakšno vprašanje itd. Toda — ko se človek bolj poglabi v sam pomen in si iz njega ustvarja sklep, tedaj se šele zavedaš, da je vsak trenutek koristen, ki ga vporabiš za vežbanje in za poduk.

Naši častnici — so skoraj duša. Nikdar nisem nikjer opazil neko ošabnost ali pa prezir, proti prostega vojaka. Ampak, ravno nasprotno in prav po domače povedano — vsi se čutimo kot svojih v pogovoru. Mnogokrat so razni pogovori, prav posebno so me ob pričetku izpraševali in se mnogo zanimali o Jugoslaviji, tamkajšnjem narodu, ter njegovo

vi junaški borbi. Videl sem, da so oni z posebnim priznanjem poslušali mojo pripoved o naši državi in pa narodu.

Hrana je tuid dobra. Obleke nam ne manjka in pa druge regulacije so tudi zelo umjerene.

Za sedaa jast sem na straži ob jezeru. Dostikrat posebno ko sem na straži ponoči, premišlujem o raznih stvareh, posebno pa borbi proti fašizmu. Z puško ob rami se sprejam na odmerjeni razdalji in varujem i movino kanadskega naroda, ter z tem čutim, da varujem ravno tako tudi imovino našega naroda v starem kraju. Morda mi bo naklonjena ta priložnost, da se vred z kanadskimi vojaki, še srečan z našimi slovenskimi fanti na bojni črti v strem kraju. Jast iz Kanade in oni tam iz Ljubljane, Novega Mesta in od drugod. Torej že iz tega se da sklepati pomen današnje vojne, kjer je potrebno da vsak po svoji moči stori kolikor je več mogoče, da bomo čim prej zmagali nad krutim sovražnikom in z tem odstranili vsako nevarnost, za demokratičen razvoj povojnega sveta.

Ob sklepu pripomnil bi še to: Da sedaj, ko ste ustanovili svoj list Edinost — vi se ste dragi rojaki z tem pojačali medsebojno. Kajti list je vaše najboljšje sredstvo, potom katere se lahko sporazumete in pa tudi pospešite svoje delovanje v vsih ozirih v organizacijah, društvih ied. Nikdar ne pozabiti to zelo važno vlogo, katero vam nudi list, posebno v današnjem času. Zato izkoristite vsako priliko in tudi priložnost — da pridobivate listu novih naročnikov, da mu pomagata denarno itd. Izkaz v kampanji je tako odlična, da si nism mogel verjeti. Upam — da bo list Edinost napredoval do svojega viška, to bo pa edina in najboljša moč kanadskih Slovencev, da na bratsko in demokratični podlagi pospešujejo svoj društen in organizacijski delokrog, ter z tem tudi vojne napore Kanade in Zedinjenih narodov, za vničenje fašizma.

Vsem najlepše pozdrave,

Janez Smrke B-70211
Q. Y., R. C. A. A., C. Cy., 15 PLT.
Military P. O. 203.
Niagara on the Lake.

PAST PROTI CEROVŠEKA SE NI OBNESLA

Sudbury — Pred par tedni smo imeli v tukajšnjem mestu prav zanimiv proces. Naš rojak John Cerovšek, kateri je zaposlen pri Inter. Nickel Co. v Copper Cliff čez 13 let, bil je izjavljen eno popolne sredi mesta Sudbury pred Poštno poslopje, kjer ga je čakal Louis Gorce, ter mu ob tej priliki izročil dva zaboja. Ko je prej omenjeni, namreč Cerovšek sprejel zaboja nevedoč kaj vsebujeta, bil je pri priči aretiran po policiji.

Ko je bil pripeljan na policijsko postajo RCMP. v Sudbury, sog vprašali — če se zaveda kaj vsebujeta zaboja, na kar je odgovoril Cerovšek, da ne ve.

Nato je policija odprla zaboja in našla v enem 10 čevjev dolgo kordo in v drugem pa tri komada dinamita z detonatorjem.

Gorce — (po domače Kuhar), je obvestil policijo na neki misteriozni način, da se hoče Cerovšek maščevati proti tukajšnjim Italijanov, ker da je njegova družina internirana po italijanski oblasti v starem kraju. Vsaj take informacije je imelo sodišče.

Sodnijska rasprava v tem oziru je bila odložena več-

krat iz enega za drugi ten. To je vsekakor zbudilo toliko večjo pozornost med ljudstvom za dotični proces. Posebej — poznavaoč Cerovška in njegov izboren karakter, ni bilo težko zadobiti že ob pričetku desetine podpisov v Sudbury in sestaviti deklaracijo ljudstva proti Gorce, posebno izmed Slovanov narodnosti, kjer je poznán za svoje spletkarije in proti delavске akcije v Sudbury.

Tako močno javno mnenje podpisnikov v deklaraciji in pa vzorno ponašanje Cerovška v vseh letih svojega bivanja v Sudbury, je dalo sodišču podlago da izreče svoj pravorek dne 11 avgusta t. l. in završe obtožbo proti njega.

Značajno je to, da imenovani Gorce ni bil poklican na zasliševanje. Sodnik na raspravi je omenil, da je to mogoče pravilno. Toda omejil se je, da vsled tega, ker ni zaslišal Gorce, nemore se izjasniti ali je v resnici to bila nastavljená past za Cerovška, ali pa ne. Vendar pa izborna ponašanje Cerovška tako na sodišču kakor tudi na zunaj, dvomi da bi on imel tak namen s zaboji, pa tudi težko da se je zave-

TRST IN ISTRA V SREDNEM VEKU

Na slovenski zemlji tja do 12 stoletja ni bilo mnogo mest in trgov. Le na jugo na Primorskem so se ohranila nekatera mesta še iz rimske dobe, a imela so večinoma romansko (italijansko) meščanstvo in so bila večkrat v nasprotju s slovenskim prebivalstvom na deželi. Naimenitnejše med temi mesti je bil Trst.

Začetek tržaškega mesta sega nazaj v prazgodovinsko dobo. Že Karni ali Kelti, so tu ustanovili trgovsko pristanišče Tergeste. Ko so si 1.178 pred Kristosom Rimljani podvrgli Istro, so izpremenili kranjsko mesto v močno vojaško naselbino, ki se je raztezala od griča Sv. Justa, doli proti morju. — V 6 stoletju je imel Trst škofijsko stolico in je spadal nekaj časa pod oblast bizantinskih cesarjev. Frankovski vladar Karol Veliki si je podvrgel s slovenskimi pokrajini vred tudi Trst in ga pridružil furlanski marki. V 10 stol. je bil Trst močno utrjeno mesto. Oblastniki v mestu so bili vojaški tribuni, ki so skrbeli za red v mestu in je brnil v času vojske pred napadai sovražnikov.

Kralj Lotar 2 je podal leta 98. Trst z okolico vred kot svetno kneževino tržaškemu škofu in v njih oblasti je ostal nad 300 let.

V enajstem stoletju je tržaška cerkev mnogo trpela, deloma sled ubožnosti in nemarnosti njenih poglavarjev. Zato je cesar Henrik VII. 1081 svoje pravice katere je imel po tržaški škofiji, odstopil akvilejski cerkvi in odredil, da naj patriarhi po-

svečujejo tržaške škofo, jim dele fevde, jih vladajo in branijo. Mesto je takrat imelo že več cerkev, od katerih stojijo nekatere še danes.

Že v 13 stol. se nehaja med tržaškimi meščani mnogo imen slovenskih priseljencev, ki so došli v Krasa in iz drugih slovenskih vasi, ter se stalno naselili v mestu.

Poleg Trsta je omeniti še Koper, Piran, Rovini, Porec

UBIJSTVA PRIMORSKIH SLOVENCEV

Rim — "Posebno sodišče za zaščito države je 25 junija sodilo skupini Slovencev, obtoženim umora karabinijerskega poročnika Jakoba Zani-a, karabinijerskega brigadirja Josipa Loncici-a in fašista Laurentia-a v Vipavi. Poleg tega so v spopadu z oboroženimi silami vojske ubili 4 vojake in ranili 7 drugih.

Devet Slovencev je bilo zaradi tega obsojenih na smrt in sicer: Franc Vinci, Ivan Čekada, Josip Hreščak, Pavel Rust, Franc Srebot, Leopold Fran. Karel Kaluža, Anton Bolek in Viljem Dolgan. Ustreljeni so bili 27 junija v trdnjavi Bravetta v Rimu. Drugi so bili obsojeni na smrt v odsotnosti in sicer: Karel Maslo, Franc Maslo, Anton Ferjančič, Aleksijs Sorta, Ivan Premoli in Peter Zoran. Na 30 let ječe so bili obsojeni, Andrej Pizenti, Josip Pizenti, Josip Urbančič, Anton Benigar, Andrej Suša, Alojzij Vrečar in Alojzij Maslo.

SOVRAŽNIK MORA BITI ZAUSTAVLJEN

Piše: Ilija Ehremburg

Moskva — Mi smo zavzeli se z enim poskusom. Izmučeni Rostov je ponovno padel v klješče nemških razbojnikov. Stanje točasno tega mesta pojačuje našo mržnjo in vsled tega silnejše ponavljamo naše besede: Nemci morajo biti zaustavljeni.

Njihova pot od Tima do Do na od Valuiki do Rostova, posuta je z nemškimi mrličih, Hitler je preemstil 14 pehotnih in 2 tankovski divizij iz Francije — na bojno črto Don. Kaj to pomeni? Pomeni da je v Franciji ostalo komaj deset efektivnih divizij, nevljučujoč policijo in pa edince na stražah. To pomeni, da je Hitler bil prisiljen poslati na Don vojake, kateri so do večeraj stražili atlantsko obrežje. In to pomeni, da je mogoče zaustaviti Nemce.

Hitler je preemstil prečejšne število bojnih letal iz Egipta na Don. Kaj to pomeni? To pomeni, da so našli letalci in topničarji vničili ogromno množino nemških letal. To pomeni tudi, da je Hitler segel predaleč v svoji iri. Pomeni obenem, da se zrak nad Rusijom bo očistil od nemških bombnikov.

Hitler je napregel vse svoje sile. On je prignal italijanske korpuse in vse ostatke rumunskih divizij in madžarskih brigad na obrežje Dona. In zdaj, ko mora na donске steppe priganjati Fince iz Karelije, to pomeni — da so se Nemci precej izžepali. In še posebej, ko je prišljen da v Slovaški zahveta vojsko, pomeni da je

dal kaj vsebujeta. Torej cela zadeva se je rešila v prid Cerovška. Obtožba je završena in on je oproščen krivde.

Johuy Kosmrl

se rod arijanske rase znatno izžrpal.

Nemci silijo in pritiskajo naprej. Njim se zelo muči. V njihovem zaledju klije želja za osveto. Oni so zavozlani, medtem je tudi čas, da se jih dobro pretepe in pa njihovo služinčad. Vsakemu je poznano, da so Italijani strokovnjaki v bežanju. Čas na to tudi opozarja, da se jih opomne. Skrajni je čas tudi, da se dokonča z ušivom rum: vojskom. Mnogi od njih so našli svoj grob na Sovjetskem ozemlju. In skrajni je čas, da se pokopajo tudi poslednji ostanki. Oni so ropali naši zemljo. Pijani Madžari so napadli na naše ozemlje. Vse take slinavce in pijance, se mora iztrebiti. Toda najglavnejše v vsemu temu, ni ne smemo pozabiti na Nemce. Mi nismemo pozabiti na žive — in mrtve, posebno pa na one, kateri še silijo naprej v naše ozemlje. Oni morajo biti zaustavljeni in morajo biti vničeni. Rdeči armejc pozna samo eno stvar v tem oriru. Namreč njegovo povelje glasi, braniti vsako križopotje, vsako hišo, cesto in vsako ravnino. In vse kar je potrebno njemu za obrambo hiše, križpotja in ravnine, mora biti v njegovi rabi. Za njega pomeni braniti hišo — da brani svojo domovino. Njemu je poverjeno da on brani majhno hišo, ter z tem tudi veliko Rusijo.

Rdečearmejski so pokazali svojo izvenredno bojevitost, ki se izraza tako dolgo, dokler je v njemu tudi poslednja kap krvi. Zadnje jesen je Rostov odločil usodo bitke. On je bil v oni dobi zadnja nemška zmaga. Točasnja je odvismo največ od hrabrosti Sovjetskih vojni enot, da Rostov ponovi svojo moč in z tem zapiše za večno zmaga nad Nemci še v tem letu.

in Pulj, ki so že vsi v 10 in 11 stol. imeli samoupravo z župani in mestimi sodniki na čelu ter bogato romansko meščanstvo. Tekom 13 stol. so spravili ta mesta Benečani pod svojo oblast, deloma z zvijačo in obljubami, češ, da bodo varnejša pod okriljen beneškega leva, deloma s silo. Ostala so pod Benečani do konca 17 stol. (1797), ko je vsa Istra prišla pod Avstrijo.

Ostala Istra je pa delila usodo s sosednjo Kranjsko. Tukaj kakor tam so bili v tisti dobi mejni grofi iz rodu Weimar Orlamude, Epenstetini, Spanheimi. Iza leta 1070 je prešla ta oblast na akvilejske patriarhe, a obstala je komaj po imenu in bila večkrat prekinjena. Že v 12 stol. je ločiti v Istri dvojje upravnih okrožij. "Istrsko marko" ki je obsegala obsežna mesta s pretežno italijanskim življem in "Grofijo Istro," to je notrajni del dežele, naseljen izključno slovenskim prebivalstvom. Središče te grofije je bil stari grad Pazin (Pazinska grofija), a obsegala je še mnogo drugih gradov in posestev v sredini od Slovrea ob Limu do Učke in Lovrana.

Najnevarnejši sovražnik patriarhove oblasti v Istri je bila beneška republika.

Pri vsih zapadnoistrskih mestih je bilo v začetku srednjega veka ogromno blagostanje. Povsod so stale leppe stavbe, krasne cerkve, ki jih moramo prištevati časov, z dragoceno cerkveno opremo in druge ugodnosti bogatih mest. Tega bogastva si niso pridobili toliko z vinogradi, oljčnimi nasadi ali solinami po okolici, nego s trgovino. Istrska mesta so posredovala med slovenskimi in med Dalmacijo, Italijo, posebno Benetkami.

Kaj čuda, če so želeli Benetčani ta važna tržišča spraviti pod svojo oblast. Kar se jim je deloma tudi posrečilo že v 9 in 10 stol. — Leta 876 je hrvaški knez Domagoj z veliko vojaško silo napadel istrska mesta, med njimi Milje pri Trstu in Koper. Maščevati se je hotel nad njimi zaradi sramotne kupčije s slovenskimi in hrvaškimi sužnji, ki je tedaj cvetela na istrski obali ter donajala ogromne dobičke brezvestnim prekupcem, Benečanom in Grkom. Obe mesti sta iskali pomoči pri beneški republiki, ki ju je vzela v svoje varstvo.

Izprva ta odvisnost ni bila trajna, ker so se mesta kmalu osvobodila beneškega jarma. Toda ko je v drugi polovici 13 stol. moč akvilejskih patriarhov vedno bolj pešala, so Benečani stalno zasedli več istrskih mest potem ko so meščane pridobili — kot je že rečeno — z raznimi lepimi besedami in praznimi obljubami, ali s pretevo, da bodo mesta varnejša pod okriljem beneškega leva.

(dalje prihodnjič)

Ottawa — Federalni vojni krogi izdali so seznam izgube ob priložnosti napada na Francosko obrežje pri Dieppe. Naspram seznamu je kanadska vojska izgubila vsega 41j vojakov in častnikov, od teh 79 ubitih.

Poveljnik kanadske vojske sile na ono stran oceana je brzojavno odgovoril premieru Kingu sledeče: "Če tudi so žrtve težke, ampak one so se izplačale posebno ako računamo na razmero obrežje, kjer se je in pod kakšnimi oklonostmi izvršil tako uspešen napad."

Gornja slika predstavlja štiri od pet kandidatkinj za kraljico vse slovenskega piknika v Timminsu. Od leve na desno sedijo: Mrs. Milka Bartor in Miss Annie Butkovich. Stojajo pa: Miss Elizabeth Cunek in Mrs. N. Babee.

SIJAJEN USPEH SLOVANOV V TIMMINSU

Timmins — Razne slovenske organizacije v Timminsu, so priredile skupni Piknik, katerega uspeh je vzoren. Poleg raznih drugih zabav na pikniku, bilo je zelo vnet interes, katerega od petih kandidatkinj za kraljico piknika bo zmagala. Namreč bila je tekma v tem oziru, kjer je vsak cent pomenil eden glas.

Zmagala je Miss Annie Butkovich iz Sshumechera, katere je dobila 8617 glasov. Toda Mrs. Milka Bartor, Slovenka, ni bila daleč od prve. Namreč dosegla je drugo mesto s 6355 glasov. Zatem je Mrs. Nellie Babee, Ukrainka iz Timminsa s 5075, Mrs. Saša Hvyay Beloruskinja s 3160; Miss Elizabeth Cunek Slovankinja s 1643 glasov.

Vsega skupaj dobile so glasov 25.050. To je vsekakor dober uspeh piknika, kjer so pa aktivno delale kraljice v tekmi za prvo mesto, poleg drugega dohodka, kar je znašalo vse skupaj \$754.57 centov. Od tega so bili stroški \$311.72 centov. Čistega dobička na pikniku je bilo \$442.85 centov.

USPEŠEN PIKNIK V PORT ARTHURJU

Port Arthur — Dne 9 avgusta so tri bratske Zveze Slovencev, Hrvatov in Srbov priredile skupni piknik za pomoč treh bratskih listov, Edinost, Novosti in pa Srbski Glasnik.

Če tudi nam je vreme nagajalo posebno v najlepši dobi piknika okrog 2 ure popoln, ko je bilo veliko število naroda namenjeno na piknik, je vkljub temu uspeh odličan.

K temu uspehu so dosti pomagale kraljice piknika. Namreč Slovenci si smo izbrali za kraljico piknika Vero Marohnič, Hrvti pa Ivko Lulič. Obe ste v naši naselbini dobro znane in borba za prvo mesto bila ostra. Srbi niso izbrali kraljico z svoje strani, so pa od strani pomagali nekaj časa Slovincem in Hrvatom. Toda proti zadnjega, pridružili so se Hrvatom z svojo pomočjo, katere se pa ni obnesla.

S ponosom izjavljamo da smo Slovenci zmagali nad Hrvatini in Srbi za kraljico piknika z Vero Marohnič.

Odbor piknika je preskrbel da je bilo na razpolago jestvin, pijače in pa druge zabave in razvedrila dovolj za sve. Skupni dobiček na pikniku je znašal \$265.71 ceneov in kot deleže o tega pošiljamo na Edinost \$88.57 centov. Na nabiralni poli št. 6 je zbral J. Simonič \$7.00. Darovali so listu po en dolar F. Kozjak in Joe Kambič, ter po 50 centi Frank Burič, kar skupaj znaša vsoto od \$98.07 centov, ki jo priloženo pošiljamo v denarni nakniznici.

V imenu odbora in Odseka Zveze Kanadskih Slo-

ncev, se prisrčno zahvalujemo posetnikom piknika, posebno pa naši kraljici piknika Vero Marohnič. To zahvalo tudi izrekamo Ivki Lulič, če tudi ni zmagala v tej borbi za prvo mesto. Naše je vsekakor priporočilo za v bodoče — da so Slovenci v Port Arthurju precej trdi oreh in da je potrebno računati ne pričetek borbe, ampak kakšen bo konec. To se je lepo izkazalo v zadnji tekmi za kraljico piknika.

Tony Cimprich — tajnik.

ROJAKI BODITE PREVIDNI

Na drugem mestu je dopis iz Sudbury o zelo misteriozni raspravi, ki se je vršila na sodišču proti rojaka John Cerovška.

Javnost je že slišala o akcijah Kuharja v Sudbury. Njega prav posebno poznajo delavci, ki so bili vpleteni v tamkajšnjem rudniku. Njega pozna tudi ljudstvo v Subury ako ne v večini, posebno ga pozna slovenska javnost tam. In vsled tega, ker je to poznana 'osebnost' s svojim delom in pa pečanjem z nedobrimi posli — tedaj naj ostne to pečat za vselej past nastavljená proti Cerovška, na tako nizkoten način. Pečat — prezira tamkajšnjih rojakov in rojakinj, kakor tudi drugod, proti Gorce.

Od druge strani pa zelo trezen opomin vsim poštnim delavcem, da so v bodoče previdni s kom imajo opravka in pa vabila na misteriozne sestanke. — Ured.